

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L	
Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E
De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet
Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

BEDACȚIA & ADMINISTRAȚIA
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON No. 748

S U M A R :

Contul curent (urm. 22) de d-l profesor V. Dumitriu;
JURISPRUDENȚĂ ROMANĂ:
 Curtea de Casație s. I: Tudora Costea Scarlat cu Nastasia Sc. Sârbulescu și alții;
 Idem: P. Papaianopol cu Ministerul de finanțe;
 Tribunalul Vâlcea. Stanca Vintilă Moraru ș. a. cu Maria Gr Vintilă Moraru, cu o Observație;
 Tribunalul Fălcu: D. Bogoș și Alfred Javira cu Banca Agricolă;
 Judecătoria Ocol. Copou Iași: Ianeu Ghițescu cu D-ția C. F. R. Gurtea din Lion: Responsabilitatea celor ce închiriază apartamente mobilate (art. 1623 c. civ. r.) cu o Observație;

CONTRACTU DE CONT CURENT

(Urmarea 22-a) (*).

A doua observațiune.—Fiind-că pe de o parte rimesele, iar pe de altă parte saldurile, sunt producătoare de dobândă, se naște întrebarea dacă acest venit periodic e supus prescripțiunei, și, în cas afirmativ, cărei prescripții?

Soluțiunea se dobândește prin deosebirea ce trebuie făcută între dobânzile rimeselor și acele relative la salduri. Pentru cele d'întăiu trebuie să observăm că în adevăr rimesele înainte de încheierea contului se bucură de procente, cari sunt un beneficiu acordat trimițetorului, lipsit de bunurile sale și neimputernicit pentru moment de a reclama valoarea acestora; dar să nu uităm că acele rimese se transformă în creditări din contul curent; aceste creditări nu sunt nici drepturi de creanță propriu zise, nici nu pot fi exigibile până la încheierea contului din cauza indivisibilității contractului de cont curent; și nu numai rimesele, dar nici procentele lor nu pot fi exigibile, căci și ele au menirea de a participa la formarea saldului, componând cu rimesele un tot indivisibil. De aci rezultă că după cum rimesele nu pot fi prescrise, nici dobânzile lor nu sunt prescriptibile; căci în cas când s'ar admite soluțiunea contrarie, am ajunge la absurditatea că acțiunea pentru plata acestor procente s'ar pres-

crie înainte de a fi născută. Nu tot ast-fel se întâmplă cu procentele ce curg pentru saldul unui contract de cont curent; căci din momentul în care s'a lichidat contul și s'a determinat diferența saū saldul, acesta constituie un adevărat drept de creanță, care nu mai este subordonat efectului indivisibilității contractului, ci e imediat exigibil, afară numai de cazul când părțile convin că acest sald să fie operat ca o nouă rimesă în viitorul cont. În atare cas, prin urmare, după cum co-rentistul are dreptul a reclama saldul, de asemenea va avea dreptul a cere prin justiție și procentele aceluī capital; creanța fiind exigibilă, acțiunea e născută; nereclamațiunea creditorului îi este imputabilă; prescripțiunea decī curge contra lui atât cu privire la capital, cât și cu privire la procente.

Care este însă termenul acestei prescripții? Chestiunea iarăși trebuie resoltită prin distincție; în ceea-ce privește dobânzile, acestea în or-ice cas fiind venituri periodice, conform art. 1907 C. civ., se vor prescrie prin 5 ani; dar cu privire la sald trebuie să observăm că el poate fi rezultatul produs saū de un contract de cont curent comercial, saū de un contract de cont curent de natură civilă; pentru ambele ipoteze nefiind prevădută vre-o prescripție particulară, trebuie să se aplice prescripția ordinară; dar în materie comercială termenul acestei prescripțiunii, potrivit art. 947 C. com., este de 10 ani, pe când în materie civilă prescripțiunea ordinară, conform art. 1890 C. c., este de 30 ani; așa dar, saldul dintr'un contract de cont curent comercial va fi prescriptibil după 10 ani, pe când cel dintr'un contract de cont curent civil va fi prescris numai după trecerea unui termen de 30 ani.

A treia observațiune. Nu trebuie să confundăm într'un contract de cont curent perceperea dobânzilor rimeselor cu dreptul de comision saū provisiune, pe care co-rentiști și 'l-ar stipula pentru afacerile ce au alimentat contul curent. Pentru a se înlătura or-ice îndoială, legiuitorul comercial, prin art. 371 C. com., dispune formal că «existența contului curent nu exclude dreptul de

(*) Vezi *Curierul Judiciar* din 1903, No. 35, 36, 40, 42, 46 și 47; din 1904, No. 26, 30, 34, 43, 67, 68 și din 1905, No. 20, 22, 25, 34, 37, 46, 47, 60 și 61.

comision...». În Franța, pe timpul când exista legea asupra usurei, legalitatea acestui drept era foarte viu discutată; dar în urma legii din 12 Ianuarie 1886, când s'au abrogat prohibițiunile relative la libertatea dobânzilor, chestiunea nu a mai fost discutată pe terenul legitimității. La noi chiar înainte de promulgarea codului actual dreptul de comision nu putea fi tăgăduit, căci el făcea parte din cheltuelile legitime. În adevăr, legiuitorul comercial anterior, ocupându-se de ce trebuie să se cuprindă într'o socoteală de întoarcere ce însoțește o contra-poliță, dicea prin art. 176: «În socoteala de întoarcere se coprinde: suma banilor din polița cea protestată, cheltuelile protestului și alte cheltueli *legiuite*, precum *comisioane*, plata samsarului și portul de scrisori...».

Nașterea acestui drept de comision se pare că se datorește următoarei împrejurări: Bancherii adese-ori deschideau credite diverșilor comercianți sau industriași; ei tot-d'a-una stipulau procente pentru sumele avansate, dar în același timp, în mod constant la atari contracte, mai prevedeau și un drept de provisiune pentru înlesnirea fondurilor. Această practică obicinuită la contractele de deschidere de credit simplă s'a întins cu timpul și la contractele de deschidere de credit în cont curent; dar fiind-că foarte mult timp, până mai anii trecuți, contractele acestea de deschidere de credit în cont curent se confunda cu contractele de cont curent, bancherii continua a percepe provisiunea sau comisionul lor la ambele contracte; și fiind-că mai în generalitatea casurilor, dintre cei ce încheiau un contract de cont curent unul făcea operațiunii de bancă, mai la toate aceste contracte se stipula de bancher și perceperea comisionului. Dacă însă contractul intervenea între două bancheri, atunci fie-care dintre corentiști își stipulau dreptul de comision. Această practică a bancherilor fu apoi adoptată și de nebancheri, în cât legiuitorul a fost dator să reglementeze prin art. 371 C. com. dreptul acesta de comision.

Fundamentul dreptului de provisiune e cu totul deosebit de acel al dobânzilor rimeselor, și de aceea cu drept cuvânt legiuitorul a dispus că existența contractului de cont curent, în care rimesele produc de drept procente, nu trebuie să excludă dreptul de provisiune, căci dobânzile rimeselor își găsesc rațiunea, după cum am văzut, în faptul că trimitătorul se lipsește de fructele valorilor constituite rimese, pe când dreptul de comision se legitimează prin faptul că corentistul își interpune activitatea sa, munca sa, pentru a se încheia afacerea ce se constituie rimesă. Această rațiune reese cu claritate din expunerea de motive a Ministerului de justiție din Italia, când a

prezentat Camerei de deputați proiectul de lege comercială: «S'a mai dispus încă după o maximă adoptată în specie că existența contului curent nu exclude drepturile de comision și de restituirea speselor pentru afacerile relative la acel cont, neputându-se admite mai cu seamă în comerț că munca să nu fie productivă». Ast-fel dar ceea-ce legitimează dreptul de comision este că în afacerea pentru care se percepe comisionul sau provisiunea corentistul respectiv a pus o muncă proprie, a făcut celui-l'alt corentist un serviciu oare-care ce trebuie să'i fie plătit; cu alte cuvinte, adoptând formula elegantă a lui Caluci «*dobînda e fructul banului, comisionul e răsplata muncii prestate*» (op. cit. No. 10).

Acest drept de comision, de care vorbește legiuitorul în art. 371 C. com. nu trebuie însă de loc confundat cu acel de care se ocupă legea comercială prin art. 405 și următorii și nici cu acel ce se dă mijlocitorilor în afacerile comerciale, căci în aceste două din urmă cazuri comisionul ce se plătește de către cel în favoarea căruia s'a făcut actul de mijlocire se percepe în vederea calității comisionarului sau a mijlocitorului, iar dobânzile ce ar curge pentru drepturile lor s'ar datori în vederea existenței dreptului lor de creanță cert, exigibil și plătitor în bani, pe baza art. 43 C. com. Acest drept de comision ar putea fi chiar constituit ca rimesă, când prin efectul contractiv de cont curent s'ar transforma în o creditare în favoarea comisionarului sau a mijlocitorului corentist: la această creditare i se va calcula și procente, dar acestea nu vor fi de cât cele convenite pentru rimesele constituite.

Dreptul de provisiune din contractul de cont curent se regulează după convențiunea părților, în tocmai după cum am văzut că au a fi regulate și dobânzile rimeselor. Din acest punct de vedere, se poate ca ambii corentiști să perceapă același comision pentru afacerile ce au fost trecute în cont; se poate ca să se calculeze provisiunea pentru toate rimesele constituite sau numai pentru unele din ele, precum se poate stipula că numai unul din ei să aibă a percepe dreptul de comision și cel-l'alt nu, sau unul să aibă un comision mai mare, iar cel-l'alt unul mai mic.

Când a intervenit între părți o convențiune relativă la comision, dificultățile se vor rezolvi conform stipulațiunilor cuprinse în ea ceea ce nu presintă nici o dificultate. Ce trebuie să zicem însă când nu s'a statuat nimic între corentiști asupra perceperei unui atare drept? În Franța chestiunea e controversată și jurisprudența a variat cu privire la soluțiunile ce a admis; dar doctrina italiană critică jurisprudența francesă, întemeiându-se pe faptul că ar fi prea mult influențată de legea

asupra uzurei, care ar fi oprit-o de a recunoaște pe temeiul uzurilor comerciale, că poate fi perceput dreptul de comision, chiar în lipsă de o convențiune specială. La noi chestiunea e mult mai delicată, căci legiuitorul înlăturând uzurile comerciale dintre izvoarele de drept, nu le mai putem invoca pentru a legitima soluțiunea propusă de doctrina italiană; cu toate acestea, dacă între părți va fi permis a se invoca atarî uzurî ca presupțiuni de fapt și se va stabili prin ele voința părților, neapărat că dreptul de a se percepe comisionul va fi recunoscut; însă-și în acest caz vom întimpina o nouă dificultate cu privire la întinderea dreptului de provisiune.

Saldul unui contract de cont curent dă drept la comision? Guarini, Supino, Pagani, susțin că numai dacă saldul e trecut ca rimesă în noul cont și numai dacă prin convențiune toate rimesele dau drept la comision, saldul trebuie să producă și el un atare drept; căci numai atunci, ca ori-ce creanță certă și exigibilă, reprezintă valoarea unei rimese adevărate; dacă însă el nu e operat în noul cont, nu există nici o rațiune pentru a i se da drept la comision. Această soluțiune poate fi cu drept cuvint criticată, căci ea nu rezolvă chestiunea de cât cel mult numai în parte. În adevăr, prin distincțiunea ce se face între saldul raportat într'un nou cont și saldul incasat efectiv, sau saldul a căruia incasare se urmărește, se recunoaște că acesta din urmă nu trebuie să dea dreptul la comision în principiu. Dar, continuând, citații autori adaugă că dacă printr'o convențiune specială a corentiștilor s'ar stabili că toate rimesele trebuie să producă dreptul la comision, și dacă saldul s'ar raporta ca rimesă în noul cont, el va avea pentru corentistul creditor dreptul la provisiune; această a doua parte a soluțiunii nu are nici o valoare, căci dacă există o convențiune specială, părțile pot conveni nu numai ca saldul raportat, ci chiar ca saldul neraportat să dea dreptul la comision; iar dacă prin convențiune se stipulează că numai rimesele să producă atare efect, atunci saldul, ca sald propriu și al contului curent, e exclus de la aptitudinea de a produce dreptul la provisie, și numai când el pierde această calitate și se transformă în rimesă, atunci aceasta din urmă, rimesa și nu saldul, va fi însoțită, pe baza convențiunii, de dreptul de comision. Așa dar, nu numai saldul incasat efectiv, dar nici saldul raportat în noul cont ca sald propriu și nu poate da corentistului creditor dreptul de a percepe o provisie; din contra, însă, fiind-că toate rimesele ce se operează în cont sunt producătoare de comision pe baza convențiunii speciale, și rimesa constituită dintr'un sald a contului curent va produce acest efect. Din acest punct de vedere,

s'ar putea cu drept cuvânt generalisa formula citaților autori, că nici o-dată saldul, ca sald propriu și, nu poate fi însoțit de comision.

Să presupunem că nu avem o convențiune atât de precisă, că toate rimesele dau dreptul la comision, în cât și rimesa constituită dintr'un sald să poată produce acest drept, cum va trebui să resolvim chestiunea? Citații autori nu ne dau un răspuns categoric; însă aplicându-le norma «qui dixit de uno, negat de altero», ar trebui să conchidem că întru cât au recunoscut saldului dreptul la comision numai când e raportat în noul cont și numai dacă există între corentiști o convențiune, ca toate rimesele să fie producătoare de comision, prin aceasta chiar au înțeles că nici într'un alt caz, prin urmare nici în specie, saldul nu va da dreptul la provisiune. Chestiunea însă prezintă serioase dificultăți, căci nu ne putem mulțumi numai cu afirmarea ce o face Caluci, că în practica comercială, pentru a se înlătura neînțelegerile și contestațiile, se obișnuiește a se calcula provisiunea la toate rimesele constituite, în cât ast-fel fiind uzul comercial, nu se mai pot ivi dificultăți. Din contra, la noi neexistând și neputând exista ca izvoare de drept uzurî comerciale, nu ne putem adăposti cu atâta ușurință la umbra lor, ci trebuie să căutăm aiurea mijloacele necesare pentru rezolvirea chestiunii.

Temelia pe care e clădită instituția comisionului la un contract de cont curent ne va fi călăuzul sigur, de care ne vom lăsa conduși. Această temelie constă în norma că comisionul e răsplata muncii speciale prestate de corentist, pentru ca afacerea să fie operată în cont; ori de câte ori nu avem un alt călăuz mai precis, ca de ex. convențiunea părților, de atâtea ori va trebui să ne raportăm la fundamentul dreptului; și dacă vom constata că din partea corentistului a existat o operă specială, o activitate oare-care pentru alimentarea contractului de cont curent cu noua rimesă ce se constituie, atunci, potrivit rațiunii legii, i vom acorda și un comision; dacă, din contra, un atare oficiu special din partea corentistului n'a putut exista la înscrierea acestei noi rimese, neexistând nici un motiv pentru a i hărăzi dreptul de comision, rimesa se va înscrie fără a fi însoțită de perceperea aceluși drept. În specia de care ne ocupăm nu există vre-o convențiune precisă că toate rimesele sunt producătoare de provisiune; și pentru a ilustra și mai bine soluția, să presupunem că corentiștii au convenit că saldurile de la încheierea conturilor să se raporteze ca rimese; în această situație, care ar fi opera specială, munca proprie a corentistului în favoarea căruia s'a saldat contul, pentru ca saldul rezultat să fie constituit rimesă

în contul curent și pentru ca acel corentist să obțină ca răsplată a activității sale dreptul de comision? Evident nici una, de oare-ce motivul ce 'l invoacă Lyon-Caen și Renault (op. cit. No. 847), că prin aceasta corentistul debitor e dispensat de a împrumuta de aiurea valoarea saldului spre a achita debitul, nu poate fi îndestulător, căci, în primul loc, corentistul creditor nu avea dreptul în specie la o plată efectivă, iar în al doilea loc, comisionul nu se acordă în vederea avantajilor ce se procură unui corentist debitat, ci ca răsplată a muncii proprii pusă de corentistul creditat, muncă ce în comerț nu se prezumă gratuită. În definitiv, dar, părerea noastră este că în principiu și ca formulă generală saldul unui contract de cont curent ca sald propriu zis nu este nici o dată producător de comision, afară de cazul excepțional când corențiștii prin o convențiune specială vor stipula că au un atare drept, independent, prin urmare, de faptul că acest sald va fi său nu va fi raportat ca rimesă în viitorul cont.

Quantumul acestui drept de comision este lăsat la libera apreciere a părților interesate, cari 'l vor determina prin convențiunea lor; dar în lipsă de atare convențiune, toată doctrina e de acord că părțile s'au referit la comisionul obicinuit. Chestiunea uzurilor revine din nou, dar în acest caz nu pentru a se crea dreptul de comision, ci numai pentru a se dovedi întinderea lui; în această ipoteză, dreptul fiind necontestat, uzurile pot fi invocate ca prezumpțiuni de fapt, cu ajutorul căroră să se statueze cu cât părțile au convenit să se crediteze pentru dreptul de comision necontestat.

Înainte de a termina această observațiune, amintim că în doctrină mai există o vie controversă cu privire la așa numitul Bilanț provisoriu, dacă poate da dreptul și acesta la comision; însă fiind că până acum nu ne-am ocupat de atare bilanț, ne rezervăm a trata controversa în capitolul următor, unde este și sediul materiei.

A patra observațiune. Tot prin art. 371 C. com., legiuitorul comercial mai prevede că existența contractului de cont curent nu exclude și plata cheltuelilor pentru afacerile înscrise în cont. Acest drept al corentistului ce a avansat diferite sume pentru executarea afacerii, ca cheltueli de poștă, telegraf, taxe de timbru, etc., nici nu pot fi puse în discuție; ele trebuie să 'i fie restituite în afară de perceperea dobânzilor și a comisionului, cari sunt drepturi cu totul independente de acel al cheltuelilor. Evident însă că atari cheltueli trebuie justificate după normele comune, căci nu s'ar putea pretinde pentru fie-care din ele anumite piese justificative, dată fiind adesea mica lor importanță. Aceste cheltueli constatate vor fi, prin

urmare, trecute în conturile respective ale corențiștilor ca remise; ele de asemenea, perțându-și individualitatea și devenind articole de credit, sunt atinse de indivisibilitatea contractului de cont curent și, prin urmare, devin neexigibile pe tot timpul duratei acestuia; dar ca și toate rimesele, vor fi producătoare de dobânzi și chiar de comision, de va fi cazul.

Cu aceste observațiuni terminăm studiul capitolului al doilea, care are drept obiect efectele contractului de cont curent.

V. Dimitriu

(Va urma)

Profesor la Universitatea din Iași

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 14 Iunie 1905

Președenția D-lui CHR. PHEREKYDE, Președinte

Tudora Costea Scarlat cu Nastasia Scarlat Sârbulescu ș. a.

Sucesiune.—Deschiderea succesiunii în cursul lunii Iulie 1865.—După care lege avea a fi regulată.—Dispozițiile art. 1913 C. civil care prescria punerea în aplicare a Codului civil la 1 Iulie 1905.—Decretul Domnesc din 30 Iunie 1865, prin care amâna aplicarea Codului civil la 1 Decembrie 1865.—(Art. 1913 C. civil).

Punerea în aplicare a Codului civil, care conform dispozițiilor art. 1913 urma să aibă loc la 1 Iulie 1865, a fost amânată prin decretul domnesc de la 30 Iunie 1865, pentru 1 Decembrie 1865.

Ast-fel, o succesiune deschisă la 27 Iulie 1865, avea a fi regulată conform cu dispozițiunile codului Caragea care era încă în vigoare la deschiderea acelei succesiuni.

Decisiunea 300/905.—Casată, în urma recursului făcut de Tudora Costea Scarlat, sentința Tribunalului Muscel cu No. 262/904, dată în proces cu Nastasia Scarlat Sârbulescu ș. a.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier R. N. Opranu;

Pe d. avocat Elefterie Rădulescu în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat Filip Gesticone în combateri; și

Pe d. procuror g. l. în concluziuni fiind minori în cauză;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. Exces de putere și violarea art. 1913 C. civil modificat prin decretul din 30 Iunie 1865. În adevăr, Tribunalul aplică unui act petrecut înainte de 1 Decembrie 1865, legea azi în vigoare, iar nu legiuirea Caragea, după cum urma să facă în puterea decretului din 30 Iunie 1865 prin care s'a prorogată aplicarea noului cod civil până la Decembrie același an.

Considerând că prin sentința atacată cu recurs, tribunalul Muscel a admis o acțiune în petițiune de ereditate și a recunoscut intimatelor în recurs un drept de moștenire asupra unei succesiuni deschisă la 27 Iulie 1865, judecând că la acea dată se aplica Codul civil;

Considerând că punerea în aplicare a Codului civil care conform dispozițiilor art. 1913 urma să aibă loc la 1 Iulie 1865, a fost amânată prin decretul domnesc de la 30 Iunie 1865 la 1 Decembrie 1865; că așa fiind, la 27 Iulie 1865 data deschiderii succesiunii, era încă în vigoare codul Caragea;

Că data promulgării unei legi nu corespunde tot-d'auna cu data punerii în aplicare, și întru cât în speță data punerii în aplicare era fixată prin art. 1913 și apoi prin decretul din 30 Iunie 1865, toate succesiunile deschise înainte de punerea în aplicare a codului civil se guvernă după dispozițiunile codului Caragea;

Că instanța de fond aplicând dispozițiunile codului civil pentru o succesiune deschisă la 27 Iulie 1865, comite un vădit exces de putere și aplică greșit dispozițiunile art. 1913 c. civ. combinat cu decretul din 30 Iunie 1865;

Că așa fiind, motivul de casare găsimu-se fundat discutarea motivului al II devine inutilă;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 21 Iunie 1905

Președinția D-lui CHR. PHERECHYDE, Președinte

P. Papaianopol cu Ministerul de Finanțe

Contravenție la legea timbrului. — Taxe de înregistrare. — Prescripție. — Care e termenul de prescripție și de când începe a curge. — Art. 74 din vechea lege a timbrului din 1881, și art. 91 din legea din 1900.

Atât sub vechea lege a timbrului din 1881 cât și sub actuala lege, contravențiunile în materie de timbru și înregistrare se prescriu prin trecere de trei ani curgători din momentul ce actul a dobândit data certă;

Ast-fel, dacă actul căzut în contravenție a fost autentificat la 1889 termenul prescripției începe de la data autentificării, iar nu de la descoperirea contravenției, de oare-ce toate faptele delictuoase și chiar crimele se prescriu de la comiterea lor, iar nu de la descoperire.

Decisiunea 321/905. — Casată, în urma recursului făcut de P. Papaianopol, sentința Tribunalului Constanța cu No. 238/903, dată în proces cu Ministerul de finanțe.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. Oeconomu;

Pe d-nii avocați Livescu și Butter în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat C. D. Anghel în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului al II lea de casare:

II. «Violarea art. 74 și 75 din legea timbrului de la 31 Iulie 1881 comb. cu art. 91 și 92 noua lege a timbrului cu exces de putere.

«Tribunalul Constanța prin sentința No. 238/903, mi-a respins argumentarea din apelul ce am făcut, că constatarea ori căreia contravențiunii, asupra casului concret este prescriș; atât legea veche cât și cea nouă, prevăd termenul de 3 ani, din momentul ce actul a dobândit dată certă, în modul prevăzut de codul civil, deci de la 1889 Decembrie 15, urmează a se calcula acel termen pentru fisc, dată când s'a și autentificat actul, după cum se prescriu și pentru particulari dreptul reclamațiunii percepșilor e-ronate, căci acest termen curge din ziua când s'a efectuat percepșea și nu putea să se facă distincțiune între Stat și particulari de justiție. Legea nu distinge și violarea este vădită. (Decisia No. 218/87, s. I, Bul. pag. 544).

«Argumentarea ce se trage din art. 69 al vechei legi comb. cu art. 85 noua lege (1900), că termenul constatării contravențiunilor trebuie a se calcula de la data descoperșii preșului mai mare de cât cel coprins în act, și că numai la 8 Ianuarie 1903, s'a putut descoperi cu ocazia unei contestații, aceasta nu poate fi admisibilă, căci registrele pentru autentificări sunt publice și funcționariș fiscalș puteau cunoaște și actul de inscripție ipote-

cară și actul de vindere, după care aveau conform art. 76 din legea timbrului copii întocmai lăsate la ocazia taxării, osebit de rolurile de impunere după care se puteau orienta dacă ar fi existat fraudă.

«Legiitorul a declarat însă prescrișe, negligența fie a uneia fie a celui-l'alt dintre părți, și nu putea creia situațiunii excepționale pentru fisc; ba mai mult, agenșii fiscalș din Constanța dacă s'a u întemeiat pe vilitatea preșului din actul de la 1889 și ne opune această pretențiune a reclamanșilor în revendicare din 1903, de ce n'a u urmărit cursul justiției să vadă lipsa de fundament a cererșilor constatată prin decisia Curții de apel din Galați, s. I, No. 81/904.

Având în vedere că la 15 Decembrie 1889 intervenind între recurenșii un contract de vânzare a unei moșii din Cernavoda, autentificat de Trib. Constanța, dênșii a u stipulat în acel contract, ca preș al vânzării, suma de lei 7000, admițând să treacă că acest preș și suma de 29100 lei preșul unei ipotecș ce greva imobilul și care rămăsesse în sarcina cumpărătorului; că la 8 Noembrie 1903, cu ocazia judecării unei contestațiunii la Tribunalul Constanța, s'a constatat, din chiar declarația părșilor, că în preșul vânzării intră și suma de 29100 lei, pentru care nu se percepuse taxa de înregistrare la facerea actului, de oare-ce nu era trecută în act; că sesizându-se administrația financiară, recurenșii a u fost condamnați prin procesul-verbal din 4 Martie 1903 dresat de administratorul financiar al Jud. Constanța la o amendă de 2328 lei; contra acestui proces-verbal făcând apel și invocând, între alte motive de apărare, și prescripția prevăzută de art. 74 din legea timbrului de la 1881, combinat cu 91 din actuala lege, Tribunalul Constanța prin sentința cu No. 238/903 atacată cu recurs, le-a respins apelurile;

Având în vedere că în fapt este constatată de instanța de fond că contravenția s'a comis la 15 Decembrie 1889 și a fost descoperită la 8 Noembrie 1903;

Considerând că atât art. 74 din legea timbrului de la 1881 în vigoare când s'a făcut actul, precum și art. 91 din actuala lege a timbrului, declară prescrișe contravențiunile în materie de timbru și înregistrare după trecere de trei ani; că după aceste texte termenul de prescripție începe a curge din momentul ce actele a u dobândit dată certă; că așa fiind, în speță, actul intervenit între recurenșii la 1889, fiind autentificat la acea dată, contravenția comisă de dênșii e prescrișă;

Considerând că nu se poate susține, cum zice Tribunalul și avocatul Ministerului de finanțe, că termenul de prescripție curge de la data descoperșii contravenției, de oare-ce toate faptele delictuoase și chiar crimele se prescriu de la comiterea lor;

Că așa fiind, Tribunalul numai prin violarea art. 74 din vechea lege a timbrului combinat cu 91 din actuala lege a respins apelurile recurenșilor;

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursurile și casează, etc.

TRIBUNALUL JUDEȘULUI VĂLCEA

Audiența de la 15 Ianuarie 1902

Președinția D-lui TH. VASILIU, Președinte

Sentința civilă No. 41

Stanca Vintilă Moraru ș. a. cu Maria Gh. Vintilă Moraru

Succesiune. — Acțiune în revendicare. — Erede rezervatar. — Dreptul său de a se prezenta în instanță, fie ca reprezentant al drepturilor și obligațiunilor defunctului, fie ca moștenitor rezervatar, atacând actele prin care autorul său Pa depărtat de la succesiune. — Mijloacele de probațiune de care poate să se servească, în ambele ipoteze.

Un erede rezervatar, atunci când este vorba de succesiunea autorului său, poate să se prezinte, fie ca repre-

zentant al drepturilor și obligațiilor defunctului, caz în care el nu poate avea mai multe drepturi de cât acesta, fie ca moștenitor rezervatar, atacând actele prin care autorul său a căutat să 'l depărteze de la succesiune, în care caz el având a-și apăra un drept pe care 'l deține de la lege, este terță persoană și, prin urmare, poate recurge la ori ce mijloace de probațiune pentru a stabili fraudă imputată autorului lor.

Ast-fel, atunci când este vorba de a se stabili simulațiunea unui act ca conținând o liberalitate deghizată, moștenitorul rezervatar nu poate invoca calitatea sa de terță persoană și, deci, nu poate recurge la proba testimonială pentru stabilirea faptului juridic al simulațiunei de cât sub condiția de a stabili interesul care l'a condus pe defunct ca să 'l înlătore de la succesiune, interes consistând fie în o exagerare a afecțiunii pentru cel care a voit să 'l avantajeze în detrimentul său, fie într'o notorie inimizție ce a existat între decujus și dînsul.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de către Stanca Vintilă Moraru soția lui G. I. Nicola, Constantin zis și Ion Vintilă Moraru, Elisabeta Ilie Nicolae Tătulescu, cu autorisațiunea soților lor Gh. Ion Nicola și Ilie N. Tătulescu, contra cărței de judecată civilă cu No. 1787/900, prin care s'a respins ca ne fondată acțiunea intentată de numiții apelanți contra intimatei Maria Gh. Vintilă Moraru pentru revendicarea mai multor bucăți de pământ, rămase pe urma defunctului Gh. Vintilă Moraru;

Ascultând pe părți în susțineri;

Având în vedere că prin jurnalul acestui Tribunal No. 5102 din 21 Iunie 1901, s'a recunoscut apelanților calitatea de frați legitimi cu defunctul Gh. Moraru, calitate ce le fusese contestată de către intimată;

Având în vedere că reclamații apelanți 'și întemeiază acțiunea lor pe actul de vânzare autentificat de acest Tribunal la No. 689 din 1883 și transcris la No. 580 din 27 Septembrie anul 1883, aflat în dosar, din care rezultă că Vasile Anastase Bălășel, tatăl intimatei, a vândut pe prețul de patru sute (400) lei averea imobilă azi în litigiu, ginerele său Gh. Moraru, care încetând din viață în anul 1899 luna Decembrie, urmează a fi moștenit de către apelanți, care în calitate de frați legitimi cu defunctul sunt în grad succesibil cel mai apropiat;

Având în vedere că instanța se opune la admiterea acțiunei reclamanților pe motivul că actul de vânzare intervenit între soțul său și Vasile Anastase Bălășel este un act simulat, conținând o liberalitate deghizată prin care tatăl său a trecut peste cotitatea disponibilă, atacându-i porțiunea sa de ereditate rezervatară; pentru dovedirea căreia alegațiunii, a invocat proba testimonială, care s'a admis de către tribunal, prin jurnalul No. 5102 din 21 Iunie 1901;

Având în vedere că un erede rezervatar, atunci când este vorba de succesiunea autorului său, poate a se presenta fie ca reprezentant al drepturilor și obligațiilor defunctului, în care cas el nu poate avea mai multe drepturi de cât acesta, fie ca moștenitor rezervatar atacând actele prin care autorul său a căutat să 'l depărteze de la succesiune, în care caz, el, având a 'și apăra un drept pe care 'l deține de la lege, este terță persoană și, prin urmare, el poate recurge la ori-ce mijloace de probațiune pentru a stabili fraudă imputată autorului său;

Având în vedere că, față cu principiile mai sus expuse, atunci când este vorba de a se stabili simulațiunea unui act ca conținând o liberalitate deghizată, moștenitorul rezervatar nu poate invoca calitatea sa de terță persoană și, prin urmare, nu poate recurge la proba testimonială pentru stabilirea faptului juridic al simulațiunei, de cât sub condiția ca să stabilească interesul care l'a condus pe defunct ca să 'l înlătore de la succesiune, interes consistând fie în o exagerată afecțiune

pentru acel pe care a voit să 'l avantajeze, în detrimentul său, fie în o notorie inimizție ce a existat între de cujus și dînsul;

Având în vedere că din depunerile cu jurământ ale martorilor audiați azi în instanță, martori propuși atât de apelanți cât și de intimată, nu rezultă întru nimic că Vasile Anastase Bălășel ar fi voit prin actul de vânzare mai sus menționat să depărteze de la succesiune pe fca sa, cu care a trăit, de alt-fel, în cele mai bune raporturi până în momentul morței sale, mai rezultând aceasta și din faptul că vânzarea a avut loc față de ginerele său cu care intimata de asemenea se găsea în bune raporturi, ne având nici un interes care să 'l determine pe Vasile A. Bălășel ca să depărteze pe fca-sa de la succesiune avântajând pe ginerele său; că, prin urmare, din acest punct de vedere, alegațiunea intimatei rămâne absolut ne probată;

Având în vedere că dacă, în adevăr, actul de vânzare a fost făcut de defunctul Vasile A. Bălășel pentru ca să sustragă averea sa de la urmările creditorilor, după cum intimata a susținut prin apărătorul său în audiența din 21 Iunie 1901, faptul acestei simulațiunii nu poate fi stabilit prin martori, pentru că, în specie, nu e vorba de a se fraudă drepturile sale de rezervatară, ci drepturile unor creancieri, și după cum defunctul nu putea stabili o atare simulațiune de cât prin contra-înscris, tot asemenea, și intimata, care 'l reprezintă ca moștenitoare în toate drepturile și obligațiile sale, nu poate recurge la o asemenea dovadă;

Că ast-fel fiind, reclamații stabilind, cu actul de vânzare sus enunțat, că averea în litigiu a intrat în patrimoniul fratelui lor decedat Gheorghe Vintilă Moraru, apelul urmează a fi admis, admitându-se în consecință ca fondată și acțiunea formulată la prima instanță, sub reserva de a plăti mai înainte de a intra în posesiunea averei taxa de înregistrare cuvenită fscului; iar în ce privește pretențiunile intimatei rămâne ca să și le caute pe calea unei acțiuni principale, unde să stabilească legalmente că actul este simulat, pentru a ajunge la complinirea rezervei sale, ca unică fică a defunctului Vasile Bălășel;

Pentru aceste motive redactate de d-l Președinte Th. Vasiliu, Tribunalul, admite apelul, etc.

(ss) T. Vasiliu, I. N. Glogoveanu.

Grefier (s) Gr. Nițulescu

Observație. — Asupra chestiunei de a se ști când moștenitorii, în privința actelor simulate făcute de autorul lor, se consideră ca terții persoane, vezi D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. IV, p. 171 și mai cu seamă, t. V, p. 278, 279. Cpr. C. Galați și București, *Dreptul* din 1892, No. 83 și din 1896, No. 79; Laurent, XII, 328, etc.

(N. R.).

TRIBUNALUL JUDEȚULUI FALCIU

Audiența de la 24 Septembrie 1905

Președenția D-lui I. GAVRIILESCU, Președinte

D. Bogonos și Alfred Juvara cu Banca Agricolă

Sentița civilă No. 9981

Societate.—Mize sociale.—Dacă asemenea mize sociale pot fi urmărite de către creditorii coasociaților.

Privilegiu asupra bunurilor mobile.—Cum se conservă și cum se stinge.

Act de societate.—Dacă legea pretinde transcrierea unor asemenea acte.

Actele debitorului.—Dacă ele sunt opozabile creditorului când ele nu sunt infectate de fraudă.—(Art 1491, 1518, 1519, 1523, 1722 și 1730 c. civ.)

1. Pentru a nu se jigni interesele coasociaților periclitând mizele lor, și din considerațiunea că, prin contopirea mizelor sociale într'un singur tot, fie care asociat dobândește un drept de proprietate în fie care atom din miza coasociațiului, legiuitorul a dispus că, creditorii personali ai unui asociat nu poate să urmărească averea socială.

2. Existența privilegiilor mobiliare, e condiționată de păstrarea bunului afectat în mâinile debitorului; că, de îndată ce acest bun s'a transmis altora, privilegiul se stinge, ne fiind investit de suită care caracterizează ipoteca.

3. De și legea prevede că în societate, se poate aduce ca miză ori ce lucru, prin urmare, mobil sau imobil, însă nici un text de lege relativ la societăți nu cere transcrierea actului de societate.

4. Ori ce act al debitorului e opozabil creditorului său, întru cât acel act nu ar fi infectat de fraudă.

S'a prezentat Dimitrie Bogonos cu d-l avocat Ioan Leatris; Alfred Juvara cu d-l avocat Iremia Gheorghiu și Banca Agricolă cu d-l avocat D. Oneață;

Tribunalul,

Având în vedere contestația înregistr. sub No. 9125/905, introdusă de Dimitrie Bogonos, prin mandatarul său, Solomon Cutter, la urmărirea îndreptată de Banca Agricolă asupra unei averi pretinsă exclusiv a lui Alfred Juvara, cu două procese-verbale din 10 Septembrie a. c. întocmite de Corpul portăreilor de pe lângă tribunalul județului Fălciu;

Având în vedere actele ecsibate în instanță precum și concluziunile amânduror părți;

Având în vedere că împrejurările de fapt care formează specia ce ne preocupă, sunt următoarele: Banca Agricolă posedă două creanțe ale lui Alfred Juvara: una pe suma de 5400 lei, autenticată sub No. 1496/904 și investită cu formula executorie sub No. 305/905 de tribunalul județului Tutova, echivalentul valorii cantității de sămânță de grâu, procurată lui Alfred Juvara, pentru moșia Goghești din județul Fălciu; și o a doua creanță pe suma de 15000 lei, autenticată sub No. 1587/904 și investită cu formula executorie sub No. 99/905 de tribunalul județului Iași s. III-a. În ce privește această a doua creanță, Banca Agricolă însăși recunoaște că nu s'a procurat efectiv lui Juvara, în anul 1904, dată încheierii obligației, cantitatea de sămânță indicată, ci e proșusul preschimbării unei datorii a lui Alfred Juvara, contractată la Banca Agricolă, în anul 1903, atunci în realitate pentru sămânța, când însă, ne producându-se recoltă, Banca a rămas descoperită cu suma ce avea să încaseze. Operațiunea amintită, în modul în care a fost îndeplinită, dacă nu e permisă prin legea constitutivă a Băncii Agricole, se justifică într-o anumită măsură, prin tendința de a se salvarda acea sumă. La 31 Ianuarie 1905, Alfred Juvara constituie în preună cu Dimitrie Bogonos o societate al cărei scop este, exploatarea moșiei Găgești din jud. Fălciu. Contractul de asociație, autenticat sub No. 171/905 de tribunalul Iași s. III-a prevede durata societății pe timp de 6 ani, cu începere de la 23 Aprilie 1905, precizează mizele sociale aduse de asociații și anume: Juvara pune în asociație, o întindere de 320 fălci de grâu sămănat în toamna anului 1903 pe moșia Goghești și alte două întinderi de câte 280 și 40 fălci deplin semămate, pe lângă întreaga gospodărie aflătoare pe moșie și un număr de vite, recunoscute gaj al Băncii Agricole; iar Bogonos, aduce o sumă de 20000 lei pe care o remite direct lui Juvara, de oare ce valoarea sămănaturilor și celor-l'alte bunuri puse de Juvară în asociație întrec suma de 20000 lei cu cât fie-care asociat era îndatorat să contribuie pentru închegarea societății, egalându-se în acest chip mizele amândurora. Contractul de societate cuprinde un șir de alte dispozițiuni. Prin două

proces verbale din 10 Septembrie a. c., portărei de pe lângă tribunalul județului Fălciu, după cererea Băncii Agricole și încuviințarea tribunalului, înființează sequestru asupra recoltei de pe moșia Goghești, ce se exploatează în asociație pentru îndeplinirea Băncii creditoare, de sumele ce are a încasa de la Juvara. Dimitrie Bogonos, asociatul lui Juvara intervine și formulează constatația ce ne interesează, fapte netăgăduite de Banca Agricolă;

Având în vedere că, Banca Agricolă, nu articulează nici o considerațiune cu privire la seriozitatea și sinceritatea Societății Bogonos-Juvara; căci, afirmațiunea în treacăt formulată că înfăptuirea ei, e făcută în fraudă creditorilor, fără a se accentua un punct de apărare în contra actului de societate și fără a se propune vre-un mijloc de dovadă pentru concretizarea pretensei fraude, e lipsită de ori-ce valoare juridică. Că dar, tribunalul, urmează să considere această societate ca având o temeinică existență legală;

Având în vedere că, de asemenea, încă de la început trebue reținut spre folosul discuțiunii ulterioare că, privilegiul de care se prevalează Banca Agricolă, după însăși declarațiunea sa, e acel prevăzut de art. 1739 al. 2 c. civ. dreptul comun, iar nu acel ce derivă de prin legea ei constitutivă, întru cât, operațiunile din care s'au născut creanțele Juvara, nu sunt din acele specificate de art. 6 din legea Băncii Agricole;

Având în vedere că, problema juridică ce urmează să se deslege, este acea anume: dacă creditorii personali ai unui asociat pot să urmărească averea socială, averea comună;

Având în vedere că societatea e un contract prin care două sau mai multe persoane se învoesc să pue ceva în comun, în scop de a împărți foloase ce ar deriva (art. 1491 c. civ.); Că, durata societății, operațiunile și modalitățile ce condiționează funcționarea, se definesc, fie de lege, fie prin înțelegerea asociaților ce concură la înjghebară ei; Că, e netăgăduit, fie-care asociat are un interes în societate care face parte din patrimoniul său, și potrivit principiului cunoscut că întreaga avere a debitorului e gajul comun al creditorilor săi, constituit și gajul creditorilor; Că ori-ce persoană, are dreptul de a dispune nemijlocit de un bun al său; Că, însă, în ce privește dreptul acelei persoane ce ar însuși calitatea de asociat, de a dispune de *interesul social*, legiuitorul l'a îngrădit (art. 1518, 1519, 1523 urm. c. civ.); pe de o parte, în sollicitudinea sa de a nu jigni interesele coasociaților, periclitând mizele lor și prin chiar aceste ființa societății, iar pe de altă parte, din considerațiunea că prin contopirea mizelor sociale, într'un singur tot, fie care asociat dobândește un drept de proprietate în fie ce atom din miza coasociațiului său, cari mize de altminteri sunt chiar afectate unui anumit scop: acel ce a determinat înființarea societății. Că, dacă legiuitorul n'ar fi prevăzut aceste dispozițiuni de îngrădire, sau părțile n'ar fi căutat să determine încă la întocmirea contractului și de sigur în cadrul principiilor ce guvernează materia de societate, drepturile și obligațiunile lor, în cursul duratei societății, atunci ea ar fi fost izbită de neîncrederea celor ce ar fi voit să întemeze raporturi, și disolvirea ei ar fi fost neînclăturată;

Că, această îngrădire a dreptului asociatului de a dispune de interesul său în societate se resfrânge și asupra dreptului pe care creditorul l'ar exercita eventual în numele debitorului său asociat, pentru bunul cuvânt că creditorul nu poate avea mai multe drepturi de cât însăși debitorul său. Că dacă ne-am îndepărta de la aceste principii, ar fi să recunoaștem posibilitatea urmăririi și înstrăinării unei averi devenite sociale, prin efectul întrunirii mizelor într'un tot, ceea ce ar conduce la desființarea societății în timpul duratei contractului. Ori, aceasta este evident în contra tendinței legiuitorului;

Că, creditorii interesați—interesul e nervul tuturor acțiunilor—pot să atace însăși existența societății, pentru a se apăra de teama vre-unui prejudiciu ;

Având în vedere că Banca Agricolă își întemeiază urmărirea ce exercită pe privilegiul prevăzut de art. 1730 al. 2 c. civ. ;

Având în vedere că, e un adevăr juridic elementar : privilegiul e un drept ce dă unui creditor calitatea creanței sale de a fi preferat celorlalți creditorii, fie ei chiar ipotecari (1722 c. civ.) ; Că, privilegiul se exercită de câte ori vin în concurență diferiți creditorii, în vederea realizării creanței lor ; Că, existența privilegiilor mobiliare, e condițională de păstrarea bunului afectat, în mâinile debitorului ; Că, de îndată ce acest bun s'a transmis altora, privilegiul expiră, se stinge ne fiind investit cu dreptul de suită care caracterizează ipoteca. Și acestea în puterea principiului, «en fait de meubles la possession vaut titre» ; Că, Juvara adusese, drept miză, sămănăturile ; Că, așa fiind, privilegiul, pe care se reazămă urmărirea, e fără valoare practică ; Că de alt-fel, pretinsul privilegiu al Băncei, nici nu este opozabil lui Bogonos, din cauza lipsei sale de publicitate, căci Banca n'a luat nici o măsură de a-l face operant ;

Având în vedere că Banca Agricolă, întâmpină că, actul de societate îi este neopozabil, de oare-ce, Juvara aducând în societate recolta ce să ține de rădăcină, considerată de lege ca imobil, el, trebuia transcris ;

Având în vedere că, din examinarea întregului capitol din codul civil, intitulat «Despre Societate», nu se constată să se fi impus transcrierea actului de societate, de și legea prevede fără distincție că în societate se poate aduce cu titlu de miză ori-ce lucră ; Că, în cele din urmă, toate actele debitorului, câtă vreme nu sunt infectate de fraudă, sunt opozabile creditorului său, presupus că la înfăptuirea lor, a fost reprezentat prin chiar debitorul ;

Că față cu considerațiunile expuse, contestațiunea mergează să fie primită și urmărirea anulată ;

Având în vedere și cererea de executare provizorie, pe care tribunalul o găsește admisibilă, potrivit dispos. art. 129 pr. civ., pentru bunul cuvânt că s'a sechestrat recolta susceptibilă prin întârzierea desfacerei ei, să cauzeze pagubă proprietarilor, ast-fel că e înverdat pericolul întârzierii ;

Pentru aceste motive, redactate de d-l membru de sedință Alexandru Mandrea, tribunalul admite contestația, anulează urmărirea, etc

(ss) I. Gavrilescu, Alex. Mandrea, Petru Râșcanu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI COPOŪ JUD. IAȘI

Audiența de la 2 August 1905

Cartea de judecată No. 297

Iancu Ghișescu cu Direcția C. F. R.

Competință.— Acțiuni personale mobiliare isvorite chiar dintr'un fapt ilicit, intentate în contra Direcțiunei Căilor Ferate.— Instanța unde trebuie îndreptate asemenea acțiuni.— Competința judelei ocolului 6 din București a judeca asemenea acțiuni. — (Art. 58 al. 1 și 75 Pr. civ. ; și 77 l. j. pace).

Statul, și în genere administrațiunile publice fiind persoane morale, își au domiciliul la centrul administrațiunei lor, unde sunt și citate, așa că aceste persoane nu pot fi chemate în judecată în pricinerile de competența judelei de ocol, cari n'au legătură cu un imobil, de cât înaintea judecatorului domiciliului hotărât de lege, sau ales prin act.

Prin urmare, Direcția Căilor Ferate avându'și sediul în București, urmează ca acțiunile personale mobiliare, isvorite dintr'un fapt ilicit, să se îndrepteze înaintea instanțelor judecătorești din București și a nume la judele de pace ocolul 6.

S'a ascultat din partea reclamantului Iancu Ghișescu, d-l avocat C. Lazu, iar din partea părătei Direcția C. F. R., d-l avocat Ilie Opreșcu.

Judecata.

Văzând că chestiunea pusă în discuție este de a se ști, dacă chemarea în judecată a părătului trebuie să se facă înaintea judecatoriei în circumscripția căreia domiciliază părătul, sau înaintea judecatoriei în circumscripția căreia s'a întâmplat faptul pentru care se cere chemarea în judecată ;

Văzând că acțiunile născute dintr'un fapt ilicit sunt personale și mobiliare, și chemarea în judecată care derivă dintr'un asemenea fapt se poate face de reclamant fie la domiciliul părătului, fie înaintea instanței judecătorești unde faptul s'a săvârșit, când această chemare în judecată este de competența tribunalelor (Art. 58, al. 1 pr. civ.) ; iar art. 77 legea jud. ocoale arată lămurit că : «Cererea în judecată se va adresa la judele domiciliului său reședinței părătului», și că nu se poate de-rogă pe cale de interpretăție de la principiul prevăzut în acest articol, mai ales față de dispozițiunile prevăzute în art. 740 pr. civ. care arată că «actuala lege a judecatoriiilor de pace remâne în vigoare până la noi dispozițiuni» ;

Văzând că Statul și în genere administrațiunile publice, fiind persoane morale, își au domiciliul la centrul ; administrațiunei lor, unde sunt și citate (art. 75 al. 1 pr. civ.) ; și, prin urmare, din regula arătată în art. 77 legea jud. de pace rezultă, că aceste persoane nu pot fi chemate în judecată în pricinerile de competența judelei de ocol, care n'au legătură cu un imobil, de cât înaintea judecatorului domiciliului hotărât de lege, sau ales prin act (art. 97 c. c.) ;

Că, prin urmare, Direcția Căilor Ferate Române, avându'și sediul în București, urmează că acțiunile persoanele și mobiliare isvorâte, chiar dintr'un fapt ilicit în contra acestei Direcțiuni, să fie îndreptate înaintea instanțelor judecătorești din București, în speșă, înaintea judecatoriei ocolului VI București ;

Că, față cu cele arătate mai sus, incidentul de ne competență ridicat de defendoare prin avocatul său, se găsește întemeiat, și are a se admite, urmând a se înainta dosarul judecatoriei ocolului VI București, spre cele legale ;

Pentru aceste motive, declină competența etc.

Judecător (s) Hasnaș.

Notă.— În acelaș sens, vezi articolul d-lui Ilie Opreșcu, în Curierul Judiciar No. 54 din 1 Septembrie 1905. (N. R.)

Resumat de jurisprudență streină în materie de drept civil
Curtea din Lyon, 12 Iulie 1901

Ospătătorii, hangii.—Inchirierea de apartamente mobilate.— Responsabilitate.—Aplicarea art. 1952 cod fr. (1623 c. rom.).

Art. 1952 din codul civil (1623 c. rom.) nu se aplică acelora cari închiriază apartamente mobilate cu anul său cu luna, ci numai ospătătorilor și hangiiilor cari primesc obicinuitt pe călători în stabilimentul lor.

(Din Sir. y 1901. 2. p. 305.)

Notă.— Punctul asupra căruia a avut a se pronunța Curtea din Lyon este foarte controversat atât în doctrină cât și în jurisprudență. Veđi asupra acestei controversă, nota în Sirey, 1904. 2. p. 305 și Revue trimestrielle de droit civil, t. IV, anul 1905, p. 145, 146. Veđi și D. Alexandresco, op. cit., t. V, p. 534, ad notam. (N. R.)